

.....

TOKOVI

.....

Rade Drainac

DEMOKRATIJA

Treba isključiti zauvek lične sukobe iz našeg javnog života. Naše novinarstvo, vođeno jednom starinskom tradicijom partizanskih borbi, našu javnost bilo je zatrovalo ličnim a ne ideološkim sukobima. U našem savremenom političkom životu još uvek, mada ne u tolikoj meri kao pre, dobija se utisak da su u pitanju samo ličnosti a ne ideologije, pojedinačni interesi a nikako opšta narodna korist. Uvek su se isticale samo ličnosti, kao da su iz njih zračile ideologije i kao da te ličnosti, u stvari, nisu bile posledica društvene stvarnosti u datom momentu, što je takav način naš politički život odvajalo od jedne ideološke narodne borbe. Doduše za politiku su potrebne i ličnosti, ali kako politika ne zna za sentimentalnost, što više treba našu javnost upućivati ideologijama da jednom, kao u mnogim uzdignutim zapadnim zemljama, javno mnjenje postane najznačajniji faktor celokupnog našeg društvenog uređenja. Treba potkrepljivati svest u našem društvu više o kolektivnim nego o pojedinačnim koristima, i, u svakoj prilici, narodno kretanje odvajati od sitnih pojedinačnih partijskih strasti.

Na javno mnjenje malo se u nas obraćala pažnja. Glas javnog mnjenja ličio je glas vapijućeg u pustinji. Izvesni političari namerno su stvarali veštačko javno mnjenje, čiji je glas porazno i nenarodski odjekivao širom celokupne države. Reč naroda, i najpotrebnija, nije smela da se čuje. Ona se jedno vreme pretvorila u mukli šapat i pretila je da postane jezikom mračne konspiracije. To je period najcrnje reakcije, od koje se, sada probuđeno javno mnjenje čisti u purgatorijumu, koji bi mogli nazvati današnjim intermecom demokratizma.

Proces normalizacije političkog života u nas treba rapidno ubrzati. Mi stojimo pred teškim međunarodnim događajima i celokupan naš narod treba da bude složan, naročito u jednom – da je Evropi najpotrebniji mir i da i naš narod, kao važan činilac u srednjoj Evropi u saglasnosti demokratskih i kulturnih naroda zapada, može da učestvuje u stvaranju većih vrednosti za čovečanstvo no što su krvoprolića i ratovi. Nama

je potreban mir i demokratski poredak u zemlji, i na tome treba raditi svim silama, ma po cenu najvećih žrtava. Kad god Evropom krstare teški i tamni oblaci, više no ikad potrebna nam je jednodušnost opredeljenja. Dok je u našoj unutrašnjoj politici preovlađivala puna narodna volja i svest, pravilna orijentacija prema inostranstvu donela nam je velike blagodeti, a na prvom mestu teritorijalno ostvarenje Jugoslavije ovakva kakva je. Mi ne smemo zaboraviti stare prijatelje, ni biti uskogradi da nove, saobrazno našem tradicionalnom gostoprimstvu, odbijemo. U tome treba da učestvuje jednodušno celokupan naš narod. Bez njegove volje i želje ništa ne treba raditi. A da se narodna volja ostvari, treba što pre dopustiti da narod tu svoju volju afirmiše kroz demokratiju, kroz punopravnu selekciju najkonstruktivnijih naših društvenih snaga.

Jedan deo naše "inteligencije" zatrovan je fašističkim idejama, i to onim kužnim idejama Jeftića i njegovih kobnih satelita, koji bi hteli pod grlo narodne volje da stave svirepi politički nož autokratije i uzurpacije.

Bacite pogled samo na legiju skribenata od Velmara Jankovića do mistično plačljivih šaputanja Ive Andrića, Veljka Petrovića, Ćorovića (koji se teško zamerio našoj studentskoj omladini) i drugih, pa ćete videti da su svi ti dotrajali intelektualci, u stvari, sumorni sejači panične svetlosti jednog preživelog umovanja, kome nema mesta u današnjoj društvenoj stvarnosti. U času kad se proklamuju parole integralne demokratije, jedino spasonosne po naš unutrašnji razvoj, ti fosilni intelektualci, tu i tamo, prosipaju feudalno trnje fraza i pojmova, zagađujući naša svetilišta, od pozorišnih dvorana do tribina sa kojih su, u nas, uvek govorili samo napredni i konstruktivni elementi.

Tim slepim fašistima treba preprečiti put po svaku cenu.*

* *Slika aktuelnih događaja*, I/4, 23.4.1936, str. 1.